

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

КОРПОРАТИВНІ ФІНАНСИ

Методичні рекомендації

до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Електронний ресурс

Рецензенти:

М. П. Хмара – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародного бізнесу НН ІМВ Київського національного університету ім. Тараса Шевченка;

О. І. Давидов – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 11 від 25 червня 2025 року)*

К 68 Корпоративні фінанси : методичні рекомендації до практичних занять та
самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка» [Електронний ресурс] / уклад. О. А. Шуба. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – (PDF 18с.)

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи присвячено питанням практичної підготовки та самостійної роботи відповідно до кваліфікаційної характеристики студентів-бакалаврів спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» з навчальної дисципліни «Корпоративні фінанси». Методичні рекомендації містять характеристику навчального курсу, анотований зміст дисципліни, тематику практичних занять та самостійної роботи, перелік літератури, приклади практичних завдань.

Для студентів закладів вищої освіти, а також викладачів, спеціалістів, які цікавляться питаннями корпоративних фінансів.

УДК 336.64

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тематичний план навчальної дисципліни.....	4
Теми практичних занять.....	5
Завдання для самостійної роботи.....	11
Рекомендована література.....	16

ВСТУП

Мета викладання навчальної дисципліни – формування компетентності здобувачів вищої освіти щодо використання системи знань з управління фінансами корпорацій, визначення стратегії і тактики фінансового забезпечення корпорацій, набуття необхідної сукупності теоретичних і практичних знань, вмінь та навичок для використання технологій та інструментарію фінансового управління корпораціями при прийнятті рішень в області корпоративних фінансів.

Основні завдання вивчення дисципліни спрямовані на:

- оволодіння інструментарієм вирішення найбільш загальних проблем в області фінансової стратегії, технології прийняття довгострокових і короткострокових фінансових рішень;
- формування необхідних навичок та умінь користування фінансовими інструментами;
- формування необхідних навичок та умінь для проведення аналізу фінансового стану корпорації;
- набуття вмінь використовувати отримані знання в області ефективного управління капіталом, пошуку джерел фінансування;
- формування загальних компетентностей:
 - ЗК 3 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
 - ЗК 4 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 - ЗК 8 - Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 - ЗК 11 - Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- формування спеціальних (фахових, предметних) компетентностей:
 - ФК 4 - Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
 - ФК 7 - Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.
 - ФК 12 - Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.
 - ФК 13- Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.
 - ФК 15 - Здатність розробляти і реалізовувати корпоративні та конкурентні стратегії, в тому числі маркетингові, фінансові, кадрові в галузі міжнародного бізнесу.

Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. ПОНЯТТЯ КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ ТА ФІНАНSOVA ДІАГНОСТИКА КОРПОРАЦІЙ

Тема 1. Фінансові стосунки корпорацій і принципи їх організації 1.Особливості корпорації як організаційно-правової форми ведення бізнесу.2.Завдання, функції і принципи організації корпоративних фінансів.

Тема 2. Фінансова діагностика корпорації.

1. Основні положення фінансової діагностики.
2. Аналіз фінансового стану підприємства і фінансовий аналіз підприємства.
3. Інформаційна база для фінансового аналізу підприємства.
4. Аналіз коефіцієнтів.

Розділ 2. ПЛАНУВАННЯ, БЮДЖЕТУВАННЯ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ КОМПАНІЇ.

Тема 3. Фінансове планування і бюджетування.

1. Фінансова структура підприємства.
2. Головні етапи і принципи фінансового планування.
3. Система бюджетного управління (бюджетування).

Тема 4. Оцінка ефективності роботи компанії.

1. Чистий прибуток і прибуток на акцію.
2. Грошові потоки.
3. Рентабельність інвестицій.
4. Залишковий дохід.
5. Економічна додана вартість.
6. Вартість компанії.

Розділ 3. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ КОРПОРАЦІЇ

Тема 5. Управління кредиторською і дебіторською заборгованістю.

1. Управління кредиторською заборгованістю.
2. Управління дебіторською заборгованістю.

Тема 6. Управління вартістю компанії.

1. Цільові установки компанії.
2. Управління бізнес-портфелем.
3. Визначення чинників створення вартості.
4. Управління ефективністю функціонування бізнесу.
5. Вимір вартості компанії.

Тема 7. Дивідендна політика корпорації.

1. Теорії дивідендної політики.
2. Чинники, що впливають на вибір дивідендної політики
3. Види дивідендної політики

Розділ 4. КОРПОРАТИВНА ФІНАНСОВА СТРАТЕГІЯ ТА ЗРОСТАННЯ ВАРТОСТІ КОРПОРАЦІЇ

Тема 8. Аналіз вартості акціонерного капіталу.

1. Прості та привілейовані акції. Інвестиційна вартість акцій.
2. Фінансові інновації на ринку інструментів корпоративного фінансування. Процесемісії корпоративних цінних паперів та основні корпоративні рішення.
3. Диверсифікація інвестиційного портфелю. Ефективна кількість портфелів.
4. Політика корпоративних інвестицій та зростання вартості корпорації. Типи інвестиційних рішень.

Тема 9. Ефективність ринку капіталу.

1. Форми ефективності: слабка, стійка, повна. Вартість інформації.
2. Сегментованість ринку капіталу.
3. Зростаючі ринки, як особливе явище.
4. Аналіз вартості позичкового капіталу. Корпоративні облігації. Сучасні типи та можливості фінансових інновацій. Банківські кредити та довгострокова оренда.
5. Рейтинг корпоративних боргів.

Тема 10. Банкрутство корпорації.

1. Поняття, причини та види банкрутства. Моделі банкрутства.
2. Процедура банкрутства в Україні.

Тема 11. Ревізія фінансової системи корпорації

1. Об'єкти ревізії фінансової системи корпорації.
2. Ревізія елементів системи фінансового управління.

Теми практичних занять

Тема 2. Фінансова діагностика корпорації.

1. Основні положення фінансової діагностики.
2. Аналіз фінансового стану підприємства і фінансовий аналіз підприємства.
3. Інформаційна база для фінансового аналізу підприємства.
4. Аналіз коефіцієнтів.

Термінологічний словник

Горизонтальний аналіз балансу – визначення абсолютних і відносних змін величин різних статей балансу за звітний період.

Вертикальний аналіз балансу – розрахунок питомої ваги окремих статей у загальній валюті балансу (вивчення структури статей балансу на звітну дату).

Коефіцієнтний аналіз – вивчення рівня і динаміки відносних показників фінансового стану, що розраховуються як відношення величин балансових статей чи інших абсолютних показників, отриманих із форм звітності.

Питання для дискусії

1. Чи є фінансова діагностика універсальним методом визначення рівня ефективності функціонування підприємства?
2. Які основні методологічні проблеми проведення фінансової діагностики?
3. Яке місце посідає фінансова діагностика в фінансово-аналітичній роботі підприємства?

Запитання для самоперевірки знань

1. Які основні цілі та особливості зовнішньої фінансової діагностики?
2. Які основні принципи формування фінансової звітності згідно з Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку?
3. Яке місце займає вертикальний, горизонтальний та коефіцієнтний аналіз у рамках фінансової діагностики?
4. Який порядок розрахунку коефіцієнтів фінансової діагностики?

Тема 3. Фінансове планування і бюджетування.

1. Фінансова структура підприємства.

2. Головні етапи і принципи фінансового планування.
3. Система бюджетного управління (бюджетування).

Термінологічний словник

Фінансова структура – це ієрархічна система центрів фінансової відповідальності.

Планування – це процес прийняття й оцінки цілої низки взаємо-пов'язаних рішень, що передують певній діяльності в ситуації, коли є впевненість, що бажаний майбутній стан не виникне без певних дій і що ці дії підвищать ймовірність бажаного результату.

Фінансове планування – це процес розробки системи фінансових планів, який полягає у визначенні фінансових цілей, встановленні ступеня відповідності цих цілей поточному фінансовому стану підприємства та формулюванні послідовності дій, спрямованих на досягнення поставлених цілей.

Фінансовий план – це документ, який розкриває спосіб досягнення фінансових цілей підприємства та узгоджує доходи з витратами.

Бюджет – це план діяльності підприємства або центру відповідальності, що знайшов вираження в натуральних та грошових одиницях.

Питання для дискусій

1. Залежно від цільового спрямування розрізняють оперативне, поточне та стратегічне фінансове планування. Яке з них, на Ваш погляд, є найбільш важливим?
2. Що, на Ваш погляд, можна віднести до основних завдань управління по центрах фінансової відповідальності?
3. Яку інформацію необхідно проаналізувати під час розробки плану реалізації?

Запитання для самоперевірки знань

1. Що представляє собою фінансова структура організації?
2. В чому полягає головна мета формування системи центрів фінансової відповідальності?
3. Дайте класифікацію центрів фінансової відповідальності.
4. Які етапи включає процес фінансового планування?
5. Що є основним інструментарієм короткострокового фінансового планування в компаніях?
6. Система бюджетування будується на п'яти головних принципах. Назвіть їх.
7. Як проходить аналіз виконання бюджету?

Тема 4. Оцінка ефективності роботи компанії.

1. Чистий прибуток і прибуток на акцію.
2. Грошові потоки.
3. Рентабельність інвестицій.
4. Залишковий дохід.
5. Економічна додана вартість.
6. Вартість компанії.

Термінологічний словник

Прибуток — це додаткова вартість, яка утворюється в процесі виробництва понад вартість спожитих виробничих ресурсів і робочої сили.

Прибуток — це частина чистого доходу, створеного у процесі виробництва і реалізованого у сфері обігу, який безпосередньо отримують підприємства. Тільки після продажу продукції чистий дохід набуває форми прибутку.

Чистий прибуток (збиток) — це алгебраїчна сума прибутку (збитку) від звичайної діяльності після оподаткування та надзвичайного прибутку, надзвичайного збитку і податків з надзвичайного прибутку. Чистий прибуток повністю залишається у розпорядженні підприємства.

Грошовий потік — сукупність розподілених у часі надходжень і видатків грошових коштів та їх еквівалентів, генерованих підприємством у процесі господарської діяльності.

Рентабельність інвестицій — це показник який характеризує обсяг прибутку, яку отримує підприємство з кожної вкладеної в нього грошової одиниці, спрямованої на формування активів. Саме рентабельність активів і схильна виражати рівень прибутковості компанії в чітко встановлений проміжок часу. Рентабельність розраховується на основі наступної формули:

$$\text{Рентабельність активів} = \text{Чистий прибуток} / \text{Середньорічна величина активів} * 100\%$$

Залишковий дохід — це дохід від активу або підприємства, що залишається після виконання всіх фіксованих зобов'язань.

Економічна додана вартість (EVA) — це операційний прибуток після оподаткування з вирахуванням загальної річної вартості капіталу. Якщо показник EVA позитивний, компанія заробляє гроші, якщо негативний, тоді підприємство знищує капітал. Інвестори використовують цей показник тому, що він пов'язує прибуток із сумою ресурсів, потрібних для його досягнення.

Вартість компанії — аналітичний показник, що являє собою оцінку вартості компанії з урахуванням всіх джерел її фінансування: боргових зобов'язань, привілейованих акцій, звичайних акцій компанії.

Питання для дискусій

1. В економічній теорії пропонують і на практиці використовують два основні методи комплексної оцінки ефективності (результативності) підприємницької діяльності. Які, на Ваш погляд, доцільно використовувати в найпершу чергу?
2. Оцінка ефективності роботи компанії у світовій практиці спирається на певні показники. Які з них, на Ваш погляд, доцільно використовувати в українській практиці?
3. На які визначальні положення комплексної оцінки результатів різних видів підприємницької діяльності, на Ваш погляд, доцільно орієнтуватись в українській практиці?

Запитання для самоперевірки знань

1. Аналіз ефективності роботи компанії завершується складанням відповідної аналітичної записки. Назвіть основні позиції такої аналітичної записки.
2. Побудова показників ефективності підприємництва базується на певних методологічних принципах. Назвіть основні з них.
3. Система показників економічної ефективності виробництва містить певні групи показників. Назвіть основні з них.

Тема 5. Управління кредиторською і дебіторською заборгованістю.

1. Управління кредиторською заборгованістю.

2. Управління дебіторською заборгованістю.

Термінологічний словник

Кредиторська заборгованість – це зобов’язання, що виникли в результаті минулої чи поточної господарської діяльності та повинні бути виконаними в майбутньому.

Управління кредиторською заборгованістю – оптимізація суми заборгованості підприємства перед іншими юридичними та фізичними особами.

Оптимізація кредиторської заборгованості – пошук нових підходів, за допомогою яких зміна кредиторської заборгованості зможе позитивно впливати на діяльність підприємства.

Дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

Управління дебіторською заборгованістю – складова системи корпоративних фінансів, що характеризується сукупністю методів, принципів, процедур взаємодії з покупцями відносно реалізації активів чи послуг з відстрочкою платежу, інкасації заборгованості та організацією фінансового забезпечення боргової активності; системою інструментів з урахуванням факторів макро- та мікросередовища, метою якої є регулювання та узгодження інтересів підприємства та контрагентів і забезпечення фінансової стійкості підприємства у довгостроковій перспективі.

Зобов’язання – це заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій та погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Питання для дискусій

1. Управління кредиторською заборгованістю підприємства може бути проведено за допомогою двох основних варіантів: оптимізації кредиторської заборгованості та мінімізації кредиторської заборгованості. Який варіант, на Ваш погляд, є найбільш доцільним в національній практиці?

2. Існує кілька потенційних можливостей залучення позикових коштів. Проаналізуйте кожен з них.

3. Розмір дебіторської заборгованості визначається багатьма факторами, які поділяються на зовнішні та внутрішні. Проаналізуйте ці фактори.

Запитання для самоперевірки знань

1. Що відноситься до прийомів управління дебіторською та кредиторською заборгованістю?

2. Наведіть найпоширеніші рекомендації з ефективного використання кредиторської заборгованості.

3 Назвіть найбільш поширений вид кредиторської заборгованості.

4. Управління кредиторською заборгованістю характеризується наступними певними принципами. Назвіть їх.

Тема 6. Управління вартістю компанії.

1. Цільові установки компанії.
2. Управління бізнес-портфелем.
3. Визначення чинників створення вартості.
4. Управління ефективністю функціонування бізнесу.
5. Вимір вартості компанії.

Термінологічний словник

Бізнес-портфель – це набір видів діяльності, якими планує займатись підприємство.

Оптимальний бізнес-портфель – найоптимальніше пристосовує сильні та слабкі сторони підприємства до зовнішнього середовища.

Основні чинники, що відображають ефективність бізнесу – це фінансові показники – залишки готівки на рахунках, операційні доходи.

Ефективність бізнесу – це рівень його прибутковості та рентабельності.

Вартість компанії – аналітичний показник, що являє собою оцінку вартості компанії з урахуванням всіх джерел її фінансування.

Питання для дискусій

1. Отримання максимального прибутку – це кінцева мета будь-якої комерційної діяльності. Як вона досягається?

2. Існують цільові установки компанії як тактичного, так і стратегічного порядку. Зробіть їх порівняльний аналіз.

3. Порівняльний підхід при визначенні вартості компанії припускає використання трьох методів визначення ринкової вартості акції. Визначте переваги та недоліки кожного з них.

Запитання для самоперевірки знань

1. В чому полягає перший етап управління ефективністю бізнесу «Розробка стратегії»?

2. На другому етапі розробляються тактичні плани для досягнення поставлених стратегічних цілей. Що є основним інструментом оперативного планування?

3. Третій етап у циклі управління ефективністю бізнесу – моніторинг та контроль виконання бюджетних і виробничих планів. Які інструменти при цьому використовуються?

4. На заключному етапі управління ефективністю бізнесу стратегічні плани коригуються у відповідності з реальними умовами роботи підприємства. Які інструменти при цьому використовуються?

Тема 7. Дивідендна політика корпорації.

1. Теорії дивідендної політики.
2. Чинники, що впливають на вибір дивідендної політики
3. Види дивідендної політики

Термінологічний словник

Акція – це цінний папір, що свідчить про вкладення грошового паю в капітал акціонерного товариства і дає право на отримання доходу у вигляді дивіденду.

Привілейовані акції – надають переважне право на отримання частини прибутку у вигляді твердо встановленого дивіденду.

Прості акції – дають їх власникам права голосу при вирішенні питань про діяльність акціонерного товариства на загальних зборах. Забезпечують отримання доходу в залежності від прибутку підприємства. Тому власники простих акцій зацікавлені в поліпшенні господарської діяльності підприємств, досягненні хороших кінцевих результатів.

Дивіденд – це частина чистого прибутку акціонерного товариства, що виплачується акціонеру з розрахунку на одну належну йому акцію певного типу та/або класу. За акціями одного типу та класу нараховується однаковий розмір дивідендів.

Питання для дискусій

1. Основна складність розробки ефективної дивідендної політики полягає у поєднанні двох протилежних мотивацій. Чому існує конфлікт цих мотивацій?
2. У світовій практиці існує три основних підходи до виплати дивідендів. Які з них Ви вважаєте найбільш прийнятними для українських компаній?

Запитання для самоперевірки знань

1. Назвіть найвідоміші теорії дивідендної політики.
2. Назвіть чинники, що впливають на вибір дивідендної політики.
3. Назвіть види дивідендної політики.
3. У чому полягає оптимальна дивідендна політика?
4. Що є основною метою розробки ефективної дивідендної політики?

Тема 8. Аналіз вартості акціонерного капіталу.

1. Прості та привілейовані акції. Інвестиційна вартість акцій.
2. Фінансові інновації на ринку інструментів корпоративного фінансування. Процесемісії корпоративних цінних паперів та основні корпоративні рішення.
3. Диверсифікація інвестиційного портфелю. Ефективна кількість портфелів.
4. Політика корпоративних інвестицій та зростання вартості корпорації. Типи інвестиційних рішень.

Тема 11. Ревізія фінансової системи корпорації

1. Об'єкти ревізії фінансової системи корпорації.
2. Ревізія елементів системи фінансового управління.

Термінологічний словник

Ревізія – системна діяльність спеціальних органів фінансового контролю з дослідження звітної документації, правильності ведення обліку та звіту.

Система безготівкових розрахунків – це розрахунки, що проводяться без участі готівки, тобто в сфері безготівкового грошового обороту. Безготівкові розрахунки поділяються на міжгосподарські та міжбанківські, які обслуговують, відповідно, відносини між клієнтами банків та між банками.

Емісійна політика – це частина загальної політики формування фінансових ресурсів корпорації, яка полягає в залученні необхідного їх обсягу із зовнішніх джерел внаслідок випуску та розміщення на первинному ринку власних цінних паперів (акцій, облігацій тощо).

Інкасаційна політика – це комбінація методів інкасації, які вона застосовує.

Інвестиційна політика – це не тільки частина фінансової стратегії, а й важлива частина виробничо-комерційної (збутової) і соціальної стратегії підприємства; інвестиційна політика – це постійний процес управління інвестиційною діяльністю, спрямований не тільки на вибір і реалізацію найбільш ефективних форм різних інвестицій, а й на забезпечення можливості відтворення самого інвестиційного процесу.

Питання для дискусій

1. В чому полягає різниця між ревізією фінансово-господарської діяльності корпорації та ревізією фінансової системи?
2. В чому полягає різниця між ревізією системи бюджетування і бізнес-планування?

Запитання для самоперевірки знань

1. Що аналізується і оцінюється під час ревізії управління фінансовими ризиками?
2. Що є об'єктами ревізії фінансової системи корпорації?
3. Як аналізуються і оцінюються механізми мінімізації фінансових ризиків?
4. Що аналізується і оцінюється під час ревізії політики залучення нових фінансових ресурсів?
5. Що аналізується і оцінюється під час ревізії політики комерційного кредитування?
6. Що аналізується і оцінюється під час ревізії інкасаційної політики?
7. Що аналізується і оцінюється під час ревізії дивідендної політики?
8. Що аналізується і оцінюється під час ревізії емісійної політики?

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Оберіть компанію з акціонерною формою власності. Вітчизняну <https://stockmarket.gov.ua/cabinet/> або іноземну, на Ваш вибір.

Зберіть та систематизуйте інформацію про обрану компанію в такому вигляді (у прикладі відсутні розрахунки, які мають бути виконані самостійно):

Приклад.

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АГРОХОЛДИНГ АВАНГАРД".

1. Статутний капітал (грн) - 516847131.06
2. Середня кількість працівників (осіб) – 1013
3. Основні види діяльності: розведення свійської птиці; вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур; допоміжна діяльність у рослинництві.
4. Банки, що обслуговують емітента: ПАТ КБ "Фінансова ініціатива".
5. Статутний капітал становить 39 627 002,25 гривень, який поділений на 3 962 700 225 простих акцій номінальною вартістю 0,10 гривня кожна.
6. Ринкова вартість акцій = 4 грн (на 31.12.2021)
7. Прибуток на акцію складає 2 грн
8. Дивіденди на акції компанія не сплачує з 2019 року.
9. EBITDA – 6113011 грн

(EBITDA - це показник прибутку без урахування податків, нарахованих відсотків і амортизації. Показник EBITDA розраховується таким чином:

Чистий прибуток + Витрати по податку на прибуток - Відшкодований податок на прибуток + Відсотки сплачені - Відсотки отримані = EBIT + Амортизаційні відрахування по матеріальних і нематеріальних активах - Переоцінка активів = EBITDA)

Джерело: <https://stockmarket.gov.ua/cabinet/show/1853>

Завдання 2. Практичний аналіз портфелів

Взяти реальні дані про акції (наприклад, Apple, Tesla, Microsoft, Nvidia).

Знайти їхню середню дохідність і стандартне відхилення (можна використати Yahoo Finance або Google Finance).

Побудувати диверсифікований портфель з цих активів та порівняти його ризик з ризиком окремих акцій.

Приклад:

Крок 1: обираємо компанії

Компанія	Очікувана дохідність	Стандартне відхилення	Бета (ринковий ризик)
Apple	15%	25%	1.2
Tesla	20%	40%	1.8
Microsoft	12%	22%	1.1
Nvidia	18%	35%	1.5

Крок 2: Формуємо диверсифікований портфель з цих активів, щоб знизити ризик:

1. **Apple (30%)** – стабільний технологічний гігант
2. **Microsoft (30%)** – стабільний і низькоризиковий
3. **Nvidia (20%)** – високий потенціал зростання
4. **Tesla (20%)** – дуже ризикований, але висока дохідність

Очікуваний ефект:

- Ризик знижується, бо Tesla компенсується Apple і Microsoft
- Загальна дохідність збільшується за рахунок Nvidia і Tesla

Завдання 3. Кейс-стаді

Ситуація: Уявіть, що Ви - фінансовий аналітик компанії (компанію оберіть самостійно), яка планує розширення виробництва і має такі варіанти фінансування:

- Банківський кредит
- Емісія акцій
- Державні гранти та субсидії
- Венчурне фінансування

Завдання:

- Обґрунтуйте, яке джерело фінансування буде найкращим для компанії, виходячи з її галузі, фінансового стану та ризиків.
- Підготуйте коротку презентацію (5–7 слайдів) для керівництва з поясненням вибору.

Приклад виконання:

1. ПРО MICROSOFT, ЇЇ СУЧАСНИЙ ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА РИЗИКИ

Microsoft є однією з найбільших і найприбутковіших компаній у світі, з міцним фінансовим станом, що дозволяє їй розглядати різні варіанти фінансування для розширення виробництва.

Галузь: індустрія технологій / програмного забезпечення [4]

Аналіз фінансового стану компанії:

Зокрема, станом на другий квартал 2025 фінансового року, що завершився 31 грудня 2024 року, компанія Microsoft демонструє стійке фінансове зростання. Дохід компанії склав \$69,6 мільярда, що на 12% більше порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Операційний прибуток зріс на 17% і досяг \$31,7 мільярда, а чистий прибуток збільшився на 10%, становлячи \$24,1 мільярда. Особливо варто відзначити зростання доходів від штучного інтелекту (ШІ) на 175%, що свідчить про успішні інвестиції компанії в цю сферу [1].

У цьому ж кварталі компанія повернула акціонерам \$9,7 мільярда у вигляді дивідендів та викупу акцій [6].

Ризики:

- Поява нових гравців, таких як DeepSeek, які пропонують значні досягнення в ШІ за нижчою вартістю, може вплинути на ринкову позицію Microsoft, ведучи до більшої конкуренції у галузі ШІ [1].
- Аналітики прогнозують, що капітальні витрати Microsoft у 2025 фінансовому році, включаючи лізингові зобов'язання, складуть \$84,24 мільярда. У першому кварталі 2025 року ці витрати зросли на 5,3%, досягнувши \$20 мільярдів [7].
- Нещодавнє зниження вартості акцій Microsoft на 4% цього тижня та загальне падіння на 6% з початку року свідчать про можливу нестабільність на ринку [5].
- У 2025 фінансовому році Microsoft планує інвестувати значні кошти в розвиток ШІ та хмарних центрів обробки даних — понад \$80 мільярдів. Такі масштабні інвестиції можуть збільшити фінансовий тиск на компанію та вплинути на її ліквідність [8].

2. МОЖЛИВІ ВАРІАНТИ ФІНАНСУВАННЯ

Розглядаючи можливі варіанти фінансування для розширення виробництва, варто оцінити кожен з них.

1. Банківський кредит

Переваги: Компанія не зменшує частки існуючих акціонерів і зберігає контроль над управлінням. Відсотки за кредитом можуть бути віднесені на витрати, зменшуючи оподатковуваний прибуток [11].

Недоліки: Отримання кредиту підвищує загальний рівень заборгованості, що може вплинути на фінансову стійкість. Необхідність регулярних платежів за відсотками та основною сумою боргу, незалежно від фінансових результатів [11].

Цей варіант передбачає залучення позикових коштів, які необхідно повертати з відсотками. Для компанії з сильними фінансовими показниками, як Microsoft, це може бути прийнятним варіантом, оскільки дозволяє зберегти контроль над компанією. Однак,

враховуючи наявність значних внутрішніх ресурсів, потреба в додатковому борговому фінансуванні може бути мінімальною.

2. Емісія акцій

Переваги: Додаткова емісія акцій дозволяє отримати фінансування без збільшення боргового навантаження та необхідності повернення коштів. Збільшення кількості акцій у вільному обігу може покращити їх ліквідність на ринку [10].

Недоліки: Випуск нових акцій може зменшити частку існуючих акціонерів у компанії і потенційно знизить контроль над компанією [10]. Процес емісії акцій може бути дорогим та вимагати дотримання складних регуляторних процедур. З огляду на поточну стабільність акцій Microsoft, цей варіант може бути менш привабливим.

3. Державні гранти та субсидії

Переваги: Низька вартість капіталу, оскільки гранти не потребують повернення.

Недоліки: Обмежений доступ до таких ресурсів, особливо для великих корпорацій. Також для великої корпорації, як Microsoft, обсяги таких грантів можуть бути незначними в порівнянні з масштабами необхідних інвестицій. Крім того, державне фінансування часто супроводжується бюрократичними процедурами та обмеженнями щодо використання коштів [3].

4. Венчурне фінансування

Переваги: Можливість залучення великих сум коштів.

Недоліки: Венчурне фінансування більш підходить для стартапів або компаній на ранніх стадіях розвитку. Для Microsoft, яка є зрілою компанією зі стабільним доходом, цей варіант є недоречним [2].

3. РЕКОМЕНДАЦІЯ ЩОДО ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

З огляду на потужну фінансову позицію Microsoft, значні грошові резерви та стабільний грошовий потік, банківський кредит може бути оптимальним варіантом фінансування розширення виробництва. Це дозволить зберегти контроль над компанією та скористатися податковими вигодами, пов'язаними з відсотковими витратами. Однак важливо ретельно оцінити умови кредитування та забезпечити, щоб додаткове боргове навантаження не вплинуло негативно на фінансову стійкість компанії.

Варто також врахувати поточні ринкові умови та настрої інвесторів. Незважаючи на значні інвестиції в штучний інтелект та інфраструктуру, акції Microsoft у 2025 році зросли лише на 11%, що нижче за показники інших технологічних гігантів [9]. Це може свідчити про обережність інвесторів щодо додаткових емісій акцій у поточних умовах.

Венчурне фінансування та державні інвестиції не підійдуть через великий обсяг компанії та відповідно великі потреби в інвестиціях.

Отже, банківське кредитування видається більш привабливим варіантом для фінансування розширення виробництва Microsoft у даний час.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Helmore E. Microsoft reports strong fourth-quarter earnings amid uproar over DeepSeek's AI. The Guardian. 2025. URL: <https://www.theguardian.com/technology/2025/jan/29/microsoft-q2-earnings-report> (дата звернення: 28.02.2025)
2. Що таке венчурні інвестиції. ICLUB. 2023. URL: <https://iclub.vc/uk/insights/what-are-venture-capital-investments.html> (дата звернення: 28.02.2025)
3. Government Grants: Advantages and Disadvantages. S3 Solutions. 2024. URL: <https://www.s3solutions.co.uk/post/government-grants-advantages-and-disadvantages> (дата звернення: 28.02.2025)
4. Microsoft. Forbes. 2025. URL: <https://www.forbes.com/companies/microsoft/> (дата звернення: 28.02.2025)
5. Chung S. This Magnificent Seven Tech Trips Below Key Price Level, Off Nearly 7% In 2025; Is Microsoft Stock A Buy Or A Sell In February? Investor's Business Daily. 2025. URL: <https://www.investors.com/research/microsoft-stock-msft-buy-sell-february> (дата звернення: 28.02.2025)
6. Press Release & Webcast – Earnings Release FY25 Q2. Microsoft. 2025. URL: <https://www.microsoft.com/en-us/investor/earnings/fy-2025-q2/press-release-webcast> (дата звернення: 28.02.2025)
7. Vaghese H. Microsoft plans to invest \$80 billion on AI-enabled data centers in fiscal 2025. Reuters. 2025. URL: <https://www.reuters.com/technology/artificial-intelligence/microsoft-plans-spend-80-bln-ai-enabled-data-centers-fiscal-2025-cnbc-reports-2025-01-03/> (дата звернення: 28.02.2025)
8. Семенюк Т. Microsoft інвестує \$80 млрд у ШІ та хмарні центри у 2025 році. SPEKA. 2025. URL: <https://speka.media/microsoft-investuye-dollar80-mlrd-u-shi-ta-hmarni-centri-u-2025-roci-pk43r5> (дата звернення: 28.02.2025)
9. Gallagher D. Microsoft's AI Story Is Getting Complicated. The Wall Street Journal. 2024. URL: <https://www.wsj.com/tech/ai/microsofts-ai-story-is-getting-complicated-eb63ac9> (дата звернення: 28.02.2025)
10. Sutherland Th. The Advantages and Disadvantages of Selling Shares in a Company. LegalVision. 2023. URL: <https://legalvision.co.uk/business-structures/selling-company-shares/> (дата звернення: 28.02.2025)
11. Pros and Cons of a Business Bank Loan. The Funding Family. 2024. URL: <https://www.thefundingfamily.com/blog/pros-and-cons-of-a-business-bank-loan> (дата звернення: 28.02.2025)

Рекомендована література з дисципліни «Корпоративні фінанси»

1. Буднік М. М., Мартюшева Л. С. та ін. Фінансовий ринок: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 334 с.
2. Брейлі Р., Майерс С. Принципи корпоративних фінансів. К.: ЗАТ «Олімп-Бізнес», 2020. 1120 с.
3. Брігхем Є. Ф. Основи фінансового менеджменту. Київ: Молодь, 2019. 998 с.
4. Оспіщев В. І., Близнюк О. В., Кривоший В. В. Корпоративні фінанси: Навч. посіб. К.: Знання, 2018. 335 с.

5. Ченг Ф. Лі, Дж. І. Фіннерти. Фінанси корпорацій: теорія, методи та практика. К.: 2019. 686 с.
6. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: навч. посіб. 3-є вид., випр. і доп. Київ: Знання- Прес, 2018. 535 с.
7. Сльозко О. Альтернативні шляхи залучення фінансових ресурсів на міжнародних ринках капіталів в умовах глобалізації. Світові фінанси: сучасні тенденції та перспективи розвитку: монографія; за заг. ред. О. І. Рогача. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. С. 142– 161.
8. Fabozzi F. Capital Markets: 3-rd edition. / Fabozzi F, Modigliani F. USA. PrenticeHall, 2003. 644 p.
9. Tobin J. Properties of Assets / Tobin J., 2005. Pp. 140- 142 p.
10. Херіс Дж. Менвілл. Корпоративні фінанси./ Переклад с англ. - К.: Інформаційний видавничий дім “Філін”, 2017. 535 с.
11. Шуба О. А. Європейський досвід використання «зелених» облігацій у фінансуванні екологічної модернізації. Бізнес Інформ. 2018. № 11. С. 60–66.
12. Шуба О. А., Коржавих О. К. Угоди злиття та поглинання для встановлення корпоративного контролю (на прикладі США) Бізнес Інформ. 2019. № 8. С. 20–25.
13. Шуба О. А. Особливості інтеграції фондового ринку України у світовий фондовий ринок. Бізнес Інформ. 2021. №4. С. 183 – 189.
14. Травкіна К. В., Шуба О. А. Особливості українського ринку злиттів і поглинань. БІЗНЕС ІНФОРМ №6-2021 (с. 298 - 304).
15. Шуба О. А. Провідні тенденції процесу віртуалізації світового фондового ринку. Бізнес Інформ. 2022. № 1. С. 67 – 73.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

16. <http://www.ufs.kiev.ua> - "UFS" - Український Фінансовий Сервер
17. <http://finance.com.ua> - ІА "Інфінсервіс"
18. <http://www.europrimex.com> - EuroPRIMEx-світові фінансові ринки
19. Світовий банк – <http://www.world-bank.org>
20. Регулювання національних фондових ринків. Огляд законодавства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.pravoznaves.com.ua/books/142/9776/32/>
21. Шляхи удосконалення фондового ринку України через призму світового досвіду / Електронний ресурс/ Режим доступу : <http://enuftir.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/15326/1/4.pdf>

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Шуба Олена Артурівна

КОРПОРАТИВНІ ФІНАНСИ

Методичні рекомендації

до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні
економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

В авторській редакції

Підписано до розміщення 25.06.25. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 0,42. Обсяг 0,564 Мб. Зам. № 290/25.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна